

Partnerstwo na rzecz
instytucjonalizacji ekonomii społecznej

**Publikacja podsumowująca prace
Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych
w Zakresie Ekonomii Społecznej oraz funkcjonujących
w jego ramach Grup tematycznych
w latach 2009-2012**

Warszawa 2013

Projekt „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej” współfinansowany
ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo Pracy
i Polityki Społecznej

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

1. Wstęp	3
2. O projekcie „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej”	3
3. Zespół ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie ES	5
4. Sprawozdania z realizacji zadań Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.....	5
za rok 2009	
za rok 2010	
za rok 2011	
za rok 2012	

1. Wstęp

Niniejszy materiał ma celu przybliżenie Czytelnikowi zakresu działalności Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej oraz funkcjonujących w jego ramach czterech Grup tematycznych:

- ds. Prawnych,
- ds. Strategicznych,
- ds. Edukacyjnych,
- ds. Finansowych.

Zespół ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej stanowi platformę współpracy administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów ekonomii społecznej, związków zawodowych, organizacji pracodawców oraz środowiska naukowego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.

2. O projekcie „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej”

Pomimo stopniowej poprawy sytuacji na rynku pracy poziom zatrudnienia i aktywności zawodowej w Polsce wciąż odbiega od sytuacji w wielu krajach UE. Jednym z głównych problemów wymagających rozwiązania pozostaje kwestia wykluczenia społecznego. W Polsce podmioty ekonomii społecznej mogą stać się ważnymi aktorami działającym na rzecz integracji społeczno-zawodowej oraz dostarczycielem wielu usług publicznych.

Do momentu rozpoczęcia działań PO KL nie powstały żadne spójne strategie, które określałyby kierunki rozwoju sektora ekonomii społecznej. Dlatego też celem ogólnym projektu „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej” uczyniono przygotowanie strategicznych podstaw programowych, edukacyjnych i finansowych dla spójnego rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.

Cel ten był realizowany w latach 2008-2013 poprzez cele szczegółowe, a więc:

- 1) budowa i ulepszanie systemu koordynacji oraz przekazywania informacji i danych między instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej i rynku pracy,
- 2) identyfikacja i promocja najlepszych praktyk i rozwiązań z zakresu pomocy i integracji społecznej, m.in. poprzez wydawanie publikacji z zakresu es, organizację konferencji,

- 3) wypracowanie założeń długofalowej polityki rozwoju ekonomii społecznej,
- 4) stworzenie propozycji programowych realizacji długofalowej polityki rozwoju ekonomii społecznej,
- 5) wypracowanie założeń systemu edukacji w zakresie ekonomii społecznej,
- 6) wypracowanie założeń ram prawnych i finansowych dla funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, m.in. projekt systemu pożyczkowego,
- 7) przygotowywanie i monitoring dokumentów programowych w obszarze ekonomii społecznej.

W wyniku realizacji w/w celów powstały założenia kompleksowych i komplementarnych dokumentów, które umożliwią planowanie przedsięwzięć, mających na celu wprowadzenie zmian ilościowych i jakościowych w obszarze ekonomii społecznej w Polsce.

Projekt „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej” wpisujący się w cele strategiczne PO KL: zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, jak również zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityki świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa, tym samym wpisuje się w cel szczegółowy „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej” Priorytetu I "Zatrudnienie i integracja społeczna".

Działania prowadzone w ramach projektu przyczyniły się do realizacji Celu szczegółowego PO KL "Wzmocnienie instytucji pomocy społecznej i budowa partnerstwa na rzecz integracji sp.", w tym: upowszechnianie form aktywnej integracji, rozwijanie i wdrażanie w instytucjach pomocy sp. instrumentów i narzędzi aktywnej integracji, poszerzanie oferty w/w instytucji w zakresie usług aktywizacyjnych, identyfikację i promocję najlepszych praktyk i rozwiązań, wspieranie tworzenia i rozwoju partnerstwa publiczno-społecznego, działającego na rzecz osób wykluczonych.

Realizacja projektu „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej” przyczyniła się do systemowego wzmocnienia sektora ekonomii społecznej w Polsce oraz rozwoju współpracy między m.in. administracją rządową, instytucjami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy oraz partnerami społecznymi.

Działania podejmowane w ramach projektu przyczyniły się do stworzenia systemu programowania wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej oraz monitorowania działań podejmowanych w obszarze ekonomii społecznej.

Wartością dodaną projektu było oddziaływanie na otoczenie polityczno-instytucjonalne podmiotów ekonomii społecznej, które zostało zapewnione przez zapraszanie do udziału w pracach Zespołu i grup tematycznych przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej, parlamentarzystów oraz poprzez upowszechnianie rezultatów projektu,

3. Zespół ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu do Spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „Zespołem”, jest zarządzenie nr 141 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej. W dniu 6 września 2012 r. weszło w życie zarządzenie nr 72 Prezesa Rady Ministrów zmieniające zarządzenie w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Zespół oraz Grupy tematyczne były wspierane w ramach projektu „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej”.

4. Sprawozdania z realizacji zadań Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej

Sprawozdanie

z realizacji zadań Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej w roku 2009

I. Informacje ogólne.

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „Zespołem”, jest zarządzenie nr 141 Prezesa Rady

Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Niniejsze sprawozdanie stanowi wykonanie obowiązku określonego w § 4 ust. 7 ww. zarządzenia.

Działania związane z funkcjonowaniem Zespołu prowadzone są w ramach projektu systemowego *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej* w ramach Działania 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, pod nadzorem merytorycznym Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

II. Skład Zespołu (stan na dzień 31.12.2009):

1. Przewodniczący Zespołu - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej:
Jarosław Duda
2. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania:
Krzysztof Stanowski, Podsekretarz Stanu
3. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych:
Elżbieta Chojna-Duch, Podsekretarz Stanu
4. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki:
Rafał Baniak, Podsekretarz Stanu
5. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw nauki:
Witold Jurek, Podsekretarz Stanu
6. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego:
Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Sekretarz Zespołu
7. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego:
Jarosław Pawłowski, Podsekretarz Stanu
8. przedstawiciel wyznaczony przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:
Jakub Michałowski, Doradca Ministra - Członka Rady Ministrów
9. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego wyznaczeni przez ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego uczestniczące w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:
Ferdynand Gronko, Związek Powiatów Polskich
Andrzej Madej, Związek Miast Polskich
10. przedstawiciele wyznaczeni przez Radę Działalności Pożytku Publicznego:
Barbara Sadowska
Krzysztof Margol
ks. Stanisław Słowik

11. przedstawiciele wyznaczeni przez Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej:
Anna Sienicka
Henryk Wujec - Zastępca Przewodniczącego Zespołu
12. przedstawiciel wyznaczony przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych:
Marcin Juszczyk
13. przedstawiciel wyznaczony przez stronę pracowników w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
Cezary Miżejewski
14. przedstawiciele jednostek naukowych, wyznaczeni przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej:
Prof. dr hab. Ewa Leś
Prof. dr hab. Jerzy Hausner
Prof. dr hab. Hubert Izdebski

III. Zadania Zespołu, wynikające z przedmiotowego Zarządzenia.

- Przygotowanie projektu strategii rozwoju ekonomii społecznej (w toku prac zastąpiono pojęcie *strategia* terminem *długofalowa polityka* ze względu na podjęcie prac nad uporządkowaniem krajowych dokumentów strategicznych).
- Opracowanie propozycji rozwiązań prawno-instytucjonalnych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- Opracowanie propozycji rozwiązań finansowych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- Przygotowanie założeń systemu edukacji w obszarze ekonomii społecznej.
- Przygotowanie rekomendacji w obszarze promocji i monitoringu wypracowanych rozwiązań.

IV. Działania Zespołu.

W roku 2009 odbyły się dwa posiedzenia plenarne Zespołu.

Na pierwszym posiedzeniu Zespołu, które odbyło się w dniu 13.03.2009 r., przyjęto regulamin. Dokonano też wyboru Zastępcy Przewodniczącego, którym został Henryk Wujec, reprezentujący Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej oraz Sekretarza Zespołu, którym został Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Ustalono zakres tematyczny prac grup stałych, terminy pierwszych spotkań, dokonano wyboru Przewodniczących i zgłoszono kandydatów na członków tychże grup.

Drugie posiedzenie, które odbyło się w dniu 17.06.2009 r., było poświęcone sprawozdaniom z dotychczasowych prac grup stałych – Grupy Strategicznej, Grupy Finansowej, Grupy Prawnej i Grupy Edukacyjnej. Ponadto, przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przedstawili informację dotyczącą uwzględnienia kwestii ekonomii społecznej w drugiej połowie aktualnego okresu programowania środków unijnych 2007-2013. Członkowie

Zespołu poznali także założenia projektu systemowego pt. *Zintegrowany system wsparcia zatrudnienia socjalnego i ekonomii społecznej*, realizowanego w ramach Priorytetu I Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Członkowie Zespołu brali także aktywny udział w konferencji, zorganizowanej w ramach Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej, która odbyła się w dniu 21.10.2009 r. pod znakiem dyskusji nad długofalową polityką rozwoju ekonomii społecznej. Podczas konferencji zaprezentowano wyniki prac Zespołu oraz grup stałych. Szczegółowa dyskusja miała miejsce podczas równoległych sesji tematycznych, dotyczących: finansowania ekonomii społecznej, uregulowań prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem projektu ustawy o przedsiębiorstwach społecznych oraz założeń strategii rozwoju edukacji dla gospodarki społecznej. Na konferencji nawiązano do projektu dokumentu, opracowywanego w ramach prac Zespołu, pt. *Pakt na rzecz ekonomii społecznej w modernizacji polskiego modelu społecznego 2030*. Dokument ma wskazywać kierunki działań podejmowanych przez stronę rządową oraz stronę społeczną dla rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.

V. Działalność grup stałych.

1. GRUPA STRATEGICZNA:

- 1) Prof. Jerzy Hausner – Przewodniczący
- 2) Cezary Mizejewski
- 3) Jan Jakub Wygnański
- 4) Tomasz Sadowski
- 5) Piotr Frączak
- 6) Jakub Michałowski
- 7) Tomasz Mering
- 8) Krzysztof Więckiewicz
- 9) Ks. Stanisław Słowik

Wśród najistotniejszych działań, wykonanych przez Grupę Strategiczną, wymienić można:

1) Opracowanie dokumentu pt. *Najważniejsze działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w Polsce*, w którym wskazano praktyczne działania, niezbędne dla rozwoju ekonomii społecznej, które powinny zostać podjęte jak najszybciej. Dokument ten został przyjęty przez Zespół. Priorytety wskazane przez Grupę brzmiały następująco:

- a) *„Niezbędne jest opracowanie przez Zespół oraz przyjęcie przez rząd i podmioty reprezentujące sektor ekonomii społecznej umowy programowej wzorowanej na doświadczeniach brytyjskich („Compact”), która określałaby stosunek administracji rządowej i organizacji obywatelskich do rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.*
- b) *Dokument ten powinien także wyznaczać rolę ekonomii społecznej w łagodzeniu problemów społeczno-gospodarczych wywołanych obecnym kryzysem. Między innymi pilną kwestią jest określenie roli i możliwości działania podmiotów ekonomii społecznej w zakresie budownictwa socjalnego.*

- c) *Przyjęcie takiego dokumentu stanie się też punktem wyjścia szerokiej społecznej kampanii promocji ekonomii społecznej.*
- d) *Niezbędnym partnerem w rozwijaniu ekonomii społecznej jest środowisko przedsiębiorców. Należy omówić z przedstawicielami biznesu problematykę styku społecznej odpowiedzialności biznesu i ekonomii społecznej. Celem takiego spotkania i dyskusji powinno być w szczególności pokazanie możliwości włączenia przedsiębiorców do lokalnych i regionalnych partnerstw ekonomii społecznej.*
- e) *Wskazane jest przeprowadzenie konsultacji z wszystkimi klubami parlamentarnymi i powołanie za ich akceptacją parlamentarnej grupy ekonomii społecznej.*
- f) *Należy dokonać w ciągu kilku miesięcy legislacyjnego przeglądu przepisów odnoszących się do funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Przegląd ten powinien mieć na celu wypracowanie doraźnego pakietu zmian legislacyjnych. W przeglądzie tym powinna zostać zapewniona możliwość uczestnictwa poprzez internet i publiczne przesłuchania wszystkim zainteresowanym organizacjom. Konieczne jest uchwalenie przez parlament tych doraźnych i w zasadzie już wstępnie rozpoznanych zmian legislacyjnych.*
- g) *W nieco dłuższym okresie powinny zostać dokończone prace nad projektem ustawy o przedsiębiorczości społecznej tak, aby stał się on przedmiotem prac parlamentarnych najpóźniej z początkiem 2010 r.*
- h) *Problematyka ekonomii społecznej powinna zostać wkomponowana w jeden z priorytetów polskiej prezydencji w Unii Europejskiej w 2011 r. Priorytet ten mógłby dotyczyć zagadnienia „społecznych innowacji” i odnosić się do takich kwestii jak: walka z ubóstwem, migracje oraz właśnie ekonomia społeczna. Pomysł tej inicjatywy powinien jak najszybciej zostać zasygnalizowany w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej oraz Ministerstwie Spraw Zagranicznych.*
- i) *Problematyka ekonomii społecznej powinna stać się również elementem ustanowionego na 2010 r. "Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym". W ramach krajowych priorytetów realizowanych przez Polskę należałoby wyeksponować rolę ekonomii społecznej w działaniach na rzecz aktywnej integracji.*
- j) *Wskazane jest przygotowanie krytycznego analitycznego raportu o przedsiębiorczości społecznej w Polsce i jego regionalnych edycji. Przygotowanie takiego raportu powinno być okazją do wypracowania zestawu wskaźników ewaluacji ekonomii społecznej. Taki raport powinien spełnić równocześnie funkcję raportu ewaluacyjnego realizacji dotychczasowych programów i projektów wspierania ekonomii społecznej, jak również stanowić załączek powołania Obserwatorium Ekonomii Społecznej w Polsce.*
- k) *Pilnie powinien zostać przeprowadzony przegląd krajowych i regionalnych projektów systemowych odnoszących się do ekonomii społecznej, pod kątem ich spójności i istotności dla rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Niezbędna jest przy tym ewaluacja dostępu podmiotów ekonomii społecznej do środków unijnych i wykorzystania przez nie tych środków, czym zająć się powinna Grupa Finansowa.*
- l) *Powinny powstać krajowa i regionalne sieci ośrodków wsparcia ekonomii społecznej. Wszystkie jednostki tworzące tę sieć powinny uzyskać odpowiednią*

akredytację, która powinna być weryfikowana corocznie na podstawie zewnętrznego audytu.

- m) Odpowiedni projekt systemowy powinien także posłużyć sfinansowaniu kilku dużych przedsięwzięć syntetyzujących dorobek wielu wcześniejszych rozproszonych projektów wykonanych przez wiele różnych organizacji i ich partnerstw. Dotyczy to między innymi zagadnienia audytu społecznego czy funduszy ekonomii społecznej.
- n) Należy stworzyć koncepcję krótkich kursów przygotowujących do prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej /gospodarki społecznej i szczegółową koncepcję Biblioteki Ekonomii Społecznej oraz założenia do przeprowadzenia w 2010 r. pilotażowego szkolenia dla nauczycieli/konsultantów ekonomii społecznej, a także uruchomienia konkursu dla szkół o tematyce ekonomii społecznej. Grupa Edukacyjna, po przeprowadzeniu analiz wstępnych i przeglądzie dostępnych portali poświęconych tematyce ekonomii społecznej, przygotowuje rekomendację dotyczącą ewentualnej konieczności tworzenia krajowej Platformy Edukacyjnej Ekonomii Społecznej, która stanowiłaby nowoczesny mechanizm zasilania wszystkich zainteresowanych użytkowników w wiedzę.
- o) Powinien zostać wypracowany projekt Strategii Rozwoju Ekonomii Społecznej w Polsce (nazwę zmieniono w toku prac na: długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej) do roku 2020. Dokument ten ma określać działania zmierzające do wszechstronnego rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Jednocześnie powinien zostać on przygotowany z myślą o przyszłym Narodowym Planie Rozwoju, stanowiącym programową podstawę uczestnictwa Polski w kolejnym okresie budżetowym Unii Europejskiej i kolejnej edycji unijnej polityki spójności.”

2) Opracowanie Paktu na rzecz ekonomii społecznej w modernizacji polskiego modelu społecznego 2030, tj. społecznej umowy programowej w zakresie ekonomii społecznej, dla której punktem odniesienia jest brytyjski Compact.

3) Podjęcie prac nad zredagowaniem dokumentu pt. *Długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej*. Dokument poddany będzie szerokim konsultacjom społecznym. W celu realizacji tego zadania ukonstytuował się w grudniu 2009 r. Zespół Redakcyjny w składzie:

- 1) Prof. Jerzy Hausner
- 2) Cezary Mizejewski
- 3) Piotr Frączak
- 4) Anna Sienicka
- 5) Jan Jakub Wygnański

2. GRUPA FINANSOWA:

- 1) Dr Irena Herbst – Przewodnicząca
- 2) Rafał Baniak
- 3) Barbara Bartkowiak

- 4) Elżbieta Chojna - Duch
- 5) Tadeusz Durczok
- 6) Krzysztof Margol
- 7) Przemysław Piechocki
- 8) Rafał Sułkowski
- 9) Tomasz Sypuła
- 10) Paweł Wąsiak
- 11) Kamil Wyszowski

Grupa Finansowa ustaliła, iż należy utworzyć centralny fundusz pożyczkowo - poręczeniowy, który, przy udziale istniejących sieci funduszy, udzielałby finansowego wsparcia podmiotom ekonomii społecznej. Wśród koncepcji potencjalnego zasilenia funduszu wymieniono „resztówki” z prywatyzacji, fundusze strukturalne i 1% podatku dochodowego od osób prawnych. Propozycje te, po konsultacjach z Ministerstwem Finansów, nie znalazły się ostatecznie w projekcie *Paktu na rzecz ekonomii społecznej w modernizacji polskiego modelu społecznego 2030*. W dokumencie wskazano natomiast, że strona rządowa rozważy możliwość oparcia systemu (m. in. pożyczek i gwarancji dla podmiotów ekonomii społecznej) o wyspecjalizowany program Banku Gospodarstwa Krajowego.

Zadania, które Grupa postawiła sobie do zrealizowania:

- 1) Opracowanie systemowych rozwiązań umożliwiających dostęp podmiotom ekonomii społecznej do kapitału. Podjęto prace nad odrębnym dokumentem uwzględniającym propozycje uruchomienia, obok funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, instytucji banku ekonomii społecznej.
- 2) Przygotowanie propozycji zmian o charakterze doraźnym, usprawniających istniejący system finansowania przedsięwzięć gospodarczych realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej. Zidentyfikowano szereg obowiązujących rozwiązań prawnych negatywnie wpływających na możliwości finansowania tego typu przedsięwzięć, które należałoby zmodyfikować.
- 3) Przygotowanie propozycji założeń systemu doradztwa prawnego i ekonomicznego dla podmiotów ekonomii społecznej.
Wersja robocza koncepcji systemu doradztwa dla podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej została już przygotowana. Podstawowe instytucje tego systemu to opiekunowie – prawni i ekonomiczni.
- 4) Opracowanie propozycji działań i dokumentów pilotażowych.
W pierwszej kolejności przygotowano regulamin udzielania poręczeń podmiotom ekonomii społecznej przez istniejące fundusze.

3. GRUPA EDUKACYJNA:

- 1) Prof. Ewa Leś – Przewodnicząca
- 2) Małgorzata Ołdak
- 3) Przemysław Radwan – Rohrenschef
- 4) Adam Piechowski
- 5) Agnieszka Pacut
- 6) Lidia Węsierska
- 7) Marcin Juszczyk
- 8) Ryszard Gruner
- 9) Danuta Pusek

Zadania Grupy Edukacyjnej:

- 1) Inwentaryzacja dorobku edukacyjnego dotyczącego gospodarki społecznej w programach edukacji /szkoleń na wszystkich szczeblach kształcenia.
- 2) Wypracowanie propozycji zagadnień z zakresu gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, stanowiących kompendium podstawowej wiedzy w tym obszarze, służących do celów szkoleniowych,
- 3) Przygotowanie propozycji założeń do strategii systemu szkoleń w zakresie ekonomii społecznej. Początkowo członkowie Grupy planowali skupić się na strategii w obszarze systemu edukacji. Pomysł ten został zarzucony po konsultacjach z Ministerstwem Edukacji Narodowej, którego przedstawiciele argumentowali m. in. że podstawa programowa kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół uwzględnia zagadnienia związane z kształtowaniem postaw obywatelskich u dzieci i młodzieży.

Na koniec roku 2009 stan prac przedstawiał się następująco:

Ustalono główne grupy odbiorców programów edukacyjnych dotyczących gospodarki społecznej oraz określono zakres subekspertyz na temat treści programowych z tego zakresu na poszczególnych szczeblach kształcenia, jako podstawy do identyfikacji potrzeb szkoleniowych.

Przewiduje się, że jednym z rezultatów pracy będzie przygotowanie grupy nauczycieli - konsultantów prowadzących szkolenia nauczycieli na temat gospodarki społecznej. Planowane jest quasi - badanie fokusowe, tj. wywiad z liderami edukacji w obszarze ekonomii społecznej.

Istnieje konieczność ścisłej współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej w obszarze związanym z programami nauczania. W zebraniach Grupy Edukacyjnej uczestniczyli przedstawiciele Departamentu Programów i Podręczników w Ministerstwie Edukacji Narodowej oraz Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

4. GRUPA PRAWNA:

- 1) Anna Sienicka
- 2) Prof. Hubert Izdebski
- 3) Tomasz Schimanek
- 4) Michał Guć
- 5) Maria Jankowska
- 6) Marek Łukomski
- 7) Tatiana Hapek
- 8) Joanna Brzozowska
- 9) Cezary Miżejewski
- 10) Krzysztof Więckiewicz
- 11) Piotr Kontkiewicz

Grupa Prawna jako priorytet przyjęła skoncentrowanie się na zredagowaniu projektu ustawy o przedsiębiorstwach społecznych. Postanowiono w pracach odnieść się do *Białej Księgi - Prawa Przedsiębiorczości Społecznej* w Polsce oraz rozwiązań prawnych innych krajów dotyczących przedsiębiorczości społecznej.

Jednym z pierwszych działań było podjęcie dyskusji na temat definicji przedsiębiorstwa społecznego. Zdecydowano się na rozróżnienie dwóch podstawowych modeli przedsiębiorstwa społecznego – tzw. przedsiębiorstwa prozatrudnieniowego i przedsiębiorstwa nastawionego na usługi społeczne. Za podstawowe cechy konstytutywne przedsiębiorstwa społecznego uznano połączenie aspektów: społecznego i ekonomicznego. Do cech wspólnych przedsiębiorstw społecznych zaliczono ponadto m.in. demokratyczne zarządzanie, zakaz dystrybucji zysków pomiędzy członków, udziałowców itp.

Członkowie Grupy Prawnej stwierdzili, że należy opracować koncepcję przywilejów, które mogłyby być powiązane ze statusem przedsiębiorstwa społecznego. Przywileje te stanowiłyby zachętę do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej oraz służyły wparciu istniejących już podmiotów. Trwają prace nad ustaleniem ostatecznego kształtu projektu, który zostanie przedstawiony do akceptacji Zespołu. Ponadto, z inicjatywy Grupy Prawnej, zlecono sporządzenie zewnętrznej ekspertyzy na temat projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym.

VI. W toku prac Zespołu zlecone zostały m. in. następujące ekspertyzy z obszaru ekonomii społecznej:

- 1) „Treści nauczania w zakresie gospodarki społecznej/ekonomii społecznej/przedsiębiorczości społecznej w polskim systemie oświaty od szkoły podstawowej do szkoły ponadgimnazjalnej”.

- 2) *„Przegląd pozasystemowych inicjatyw edukacyjnych adresowanych do podmiotów gospodarki społecznej w Polsce. Analiza wstępna”.*
- 3) *„Tradycyjne formy edukacyjne dla podmiotów gospodarki społecznej/ekonomii społecznej – ruch spółdzielczy przed i powojenny”.*
- 4) *„Gospodarka społeczna w programach kształcenia uprawniających do wykonywania zawodu pracownika socjalnego”.*
- 5) *„Uwagi do projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym”.*
- 6) *„Niebezpieczeństwo społeczeństwa sterowanego”.*
- 7) *„Uwagi do Planów Działania na rok 2010 dla Priorytetów VI i VII”.*

VII. Priorytety wyznaczone przez Zespół na rok 2010:

W wyniku prac Zespołu doprecyzowane i przeformułowane zostały zadania, które Zespół powinien doprowadzić do końca lub zainicjować w roku 2010. Są nimi:

- 1) Przedłożenie *Paktu na rzecz ekonomii społecznej w modernizacji polskiego modelu społecznego 2030* pod obrady Rady Ministrów.
- 2) Przygotowanie propozycji długofalowej polityki rozwoju ekonomii społecznej i zaprezentowanie jej, po szerokich konsultacjach, Radzie Ministrów.
- 3) Włączenie problematyki ekonomii społecznej do większości z dziewięciu powstających krajowych strategii rozwoju.
- 4) Zakończenie prac nad projektem ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i poddanie go szerokim konsultacjom.
- 5) Promocja ekonomii społecznej, w tym ogłoszenie konkursu dla dziennikarzy na najciekawszy artykuł promujący ekonomię społeczną oraz opracowanie pilotażowych działań w zakresie edukacji na temat ekonomii społecznej.

Sprawozdanie

z realizacji zadań Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych

w Zakresie Ekonomii Społecznej w roku 2010

I. Informacje ogólne.

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „Zespołem”, jest zarządzenie nr 141 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Niniejsze sprawozdanie stanowi wykonanie obowiązku określonego w § 4 ust. 7 ww. zarządzenia.

Działania związane z funkcjonowaniem Zespołu prowadzone są w ramach projektu systemowego *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej* w ramach Działania 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, pod nadzorem merytorycznym Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

II. Skład Zespołu (stan na dzień 31.12.2010):

1. Przewodniczący Zespołu - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej:
Jarosław Duda
2. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania:
Małgorzata Szybalska, Dyrektor Departamentu Programów Nauczania i Podręczników
3. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych:
Maciej Grabowski, Podsekretarz Stanu
4. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki:
Rafał Baniak, Podsekretarz Stanu
5. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw nauki:
Witold Jurek, Podsekretarz Stanu
6. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego:
Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Sekretarz Zespołu
7. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego:
Waldemar Sługocki, Podsekretarz Stanu
8. przedstawiciel wyznaczony przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:
Jakub Michałowski, Doradca Ministra - Członka Rady Ministrów (odwołany z funkcji członka Zespołu z dniem 21.12.2010 r.)
9. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego wyznaczeni przez ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego uczestniczące w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:
Ferdynand Gronko, Związek Powiatów Polskich
Andrzej Madej, Związek Miast Polskich
10. przedstawiciele wyznaczeni przez Radę Działalności Pożytku Publicznego:
Barbara Sadowska
Krzysztof Margol
ks. Stanisław Słowik
11. przedstawiciele wyznaczeni przez Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej:

Anna Sienicka

Henryk Wujec - Zastępca Przewodniczącego Zespołu

12. przedstawiciel wyznaczony przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych:

Marcin Juszczak

13. przedstawiciel wyznaczony przez stronę pracowników w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:

Cezary Miżejewski

14. przedstawiciele jednostek naukowych, wyznaczeni przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej:

Prof. dr hab. Ewa Leś

Prof. dr hab. Hubert Izdebski

Dr hab. Stanisław Mazur

15. przedstawiciel organizacji pracodawców, wyznaczony przez stronę pracodawców w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:

Antoni Sobolewski

III. Zadania Zespołu, wynikające z przedmiotowego Zarządzenia.

- Przygotowanie projektu strategii rozwoju ekonomii społecznej (w toku prac zastąpiono pojęcie *strategia* terminem *dlugofalowa polityka* ze względu na podjęcie prac nad uporządkowaniem krajowych dokumentów strategicznych).
- Opracowanie propozycji rozwiązań prawno-instytucjonalnych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- Opracowanie propozycji rozwiązań finansowych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- Przygotowanie założeń systemu edukacji w obszarze ekonomii społecznej.
- Przygotowanie rekomendacji w obszarze promocji i monitoringu wypracowanych rozwiązań.

IV. Działania Zespołu.

W roku 2010 odbyły się dwa posiedzenia plenarne Zespołu.

Na posiedzeniu w dniu 26.01.2010 r. członkowie Zespołu zapoznali się z rekomendacjami wynikającymi z raportu OECD pn. *Poprawa potencjału integracji społecznej na poziomie lokalnym poprzez gospodarkę*. Wśród najistotniejszych rekomendacji raportu wymienić można konieczność stworzenia klarownej definicji ekonomii społecznej, rozpowszechnienia wiedzy na temat ekonomii społecznej, opracowania krajowej strategii rozwoju ekonomii społecznej, włączenia ekonomii społecznej do różnych polityk publicznych, np. w zakresie środowiska, stworzenia centrum szkoleniowego oraz prowadzenia regularnych badań w tym obszarze.

Przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przedstawił założenia projektu pn. *Współpraca na rzecz lepszej przyszłości ekonomii społecznej*, finansowanego z grantu Komisji Europejskiej, realizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w międzynarodowym partnerstwie, w który zaangażowane będą instytucje różnego rodzaju i szerokiego, w tym teoretycy oraz praktycy w obszarze ekonomii społecznej. Projekt ma obejmować takie obszary tematyczne, jak: pomoc publiczna, usługi użyteczności społecznej, franczyza społeczna, klauzule społeczne, partnerstwo publiczno-społeczne i inne. Celem projektu jest także udoskonalenie instrumentów ekonomii społecznej, finansowanych z EFS dzięki wymianie doświadczeń. Prezentacja była jednocześnie zaproszeniem członków Zespołu do współpracy.

Omówiono również zmiany w *Pakcie na rzecz ekonomii społecznej w modernizacji polskiego modelu społecznego 2030*. Dokument ma wskazywać kierunki działań podejmowanych przez stronę rządową oraz stronę społeczną dla rozwoju ekonomii społecznej w Polsce, na wzór brytyjskiego *Compactu*. Tekst został zaakceptowany przez Zespół.

Podsumowane zostały ponadto rezultaty dotychczasowych prac grup stałych, funkcjonujących w ramach Zespołu. Grupa Strategiczna poinformowała m. in. o podjęciu prac nad założeniami do dokumentu pn. *Długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej*. Istotna będzie nie tylko problematyka, struktura i waga dokumentu, ale także partycypacyjny charakter jej tworzenia. Dokument będzie konsultowany w fazie założeń i po zamknięciu redagowania. Dokument musi zostać stworzony przez ekspertów, w tym przez grupy działające w ramach Zespołu. Członkowie Grupy Strategicznej dodali, że ważne będzie śledzenie prac nad dziewięcioma strategiami i wychwycenie punktu, w którym można będzie ekspercko włączyć się w proces ich tworzenia, ponieważ niemalże wszystkie obszary tematyczne odnieść można do funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.

Na posiedzeniu w dniu 15.07.2010 r. podsumowano dotychczasowe prace Grupy Strategicznej, Grupy Prawnej, Grupy Edukacyjnej i Grupy Finansowej. Dyskutowano przede wszystkim na temat projektu ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym, przygotowanego przez Grupę Prawną. Podkreślano, że regulacja tego typu jest niezbędna w celu usystematyzowania definicji podmiotu ekonomii społecznej, co pozwoli w przyszłości na tworzenie jasnych kryteriów dostępu do środków unijnych. Rozwiązanie to przyczyni się także do wzrostu świadomości społecznej oraz wiedzy osób odpowiedzialnych za tworzenie polityk publicznych na poziomie lokalnym. Projekt otrzymał kierunkową akceptację Zespołu. Zdecydowano o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu.

Omawiano także miejsce ekonomii społecznej w strategiach rozwoju kraju realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju oraz założenia do dokumentu pn. *Długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej*. Uzasadniano, że potrzebny jest odrębny dokument, obejmujący całość problematyki związanej z ekonomią społeczną, ponieważ w poszczególnych strategiach jest ona jedynie uwzględniona kontekstowo. Członkowie Zespołu zostali poinformowani, że prace nad *Długofalową polityką rozwoju ekonomii społecznej* już się rozpoczęły. Początkowo koordynował je Profesor Jerzy Hausner. Założenia do dokumentu są prawie gotowe, jednak w celu dokończenia prac konieczne jest powołanie Grupy Redakcyjnej i zlecenie jej członkom napisania i zredagowania ostatecznej wersji

dokumentu. Członkowie Zespołu zostali zaproszeni do zgłaszania się do uczestnictwa w pracach Zespołu Redakcyjnego.

Zespół został poinformowany, że ekonomia społeczna nie będzie jednym z priorytetów Polskiej Prezydencji, ale będzie wkomponowana w zaplanowane z tej okazji przedsięwzięcia. Przedstawiciel Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego stwierdził, że należałoby zaprogramować w ramach środków unijnych wsparcie dla uczelni prowadzących kierunek Ekonomia Społeczna.

Członkowie Zespołu oraz grup stałych brali także aktywny udział w konferencji dla podmiotów współtworzących sektor ekonomii społecznej w Polsce, zorganizowanej w czasie Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej w ramach Wielkopolskich Targów Przedsiębiorczości Społecznej, która odbyła się w dniach 18–19 października 2010 r. w Poznaniu pod hasłem „Solidarność i przedsiębiorczość społeczna w czasach kryzysu i dysproporcji ekonomicznych. Wymiar lokalny i regionalny”. Przedmiotem jednego z paneli był projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym, przygotowany przez Grupę Finansową. Zaprezentowanie projektu ustawy rozpoczęło konsultacje koncepcji regulacji prawnej w środowisku pozarządowym.

Rekomendacje Zespołu mają zostać uwzględnione przy planowaniu bezpośredniego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia w projekcie inicjowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej pt. *Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej*, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu I *Zatrudnienie i integracja społeczna*, Działanie 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* PO KL 2007-2013, realizowanym przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Celem projektu jest podniesienie poziomu rozwoju i poprawa kondycji ekonomii społecznej w Polsce, poprzez zbudowanie stałych zinstytucjonalizowanych mechanizmów wsparcia merytorycznego podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia, m. in. poprzez tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług instytucji pomocy i integracji społecznej, usprawnienie i profesjonalizację działań infrastruktury wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej (m. in. poprzez utworzenie sześciu Centrów Ekonomii Społecznej), doskonalenie kadr, podniesienie świadomości społecznej i aktywizację społeczności lokalnych za pomocą metody budowania partnerstw na rzecz ekonomii społecznej. Planuje się także m. in. podjęcie próby wyliczenia potencjalnych oszczędności na wydatki pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych w związku z podjęciem działań w obszarze ekonomii społecznej, stworzenie systemu akredytacji ośrodków wspierania ekonomii społecznej, monitoring funkcjonowania uwarunkowań prawnych, stworzenie bazy projektów w ramach Poddziałania 7.2 PO KL 2007-2013, zorganizowanie czterech Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej i towarzyszących im działań sieciujących, przeprowadzenie kampanii społecznej produktu odpowiedzialnego społecznie.

V. Działalność grup stałych.

1. GRUPA STRATEGICZNA:

1) Cezary Miżejewski

- 2) Jan Jakub Wygnański
- 3) Tomasz Sadowski
- 4) Piotr Frączak
- 5) Jakub Michałowski
- 6) Tomasz Mering
- 7) Krzysztof Więckiewicz
- 8) Ks. Stanisław Słowik

Grupa zdecydowała o podjęciu prac nad założeniami do dokumentu pn. *Długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej*. Dokument określa m. in. kontekst aksjologiczny, podstawowe definicje z zakresu ekonomii społecznej. Część pierwsza odnosić się będzie do kontekstu funkcjonowania ekonomii społecznej, ważnych dokumentów, warunkujących jej funkcjonowanie, tła historycznego, dotychczasowych działań, dobrych praktyk, kontekstu międzynarodowego. Kolejną kwestią poruszoną w dokumencie jest analiza kosztów zaniechania działań w zakresie ekonomii społecznej oraz instrumentarium – optymalizacja warunków legislacyjnych, wybrane obszary działania – mieszkalnictwo, recykling i inne, stworzenie infrastruktury finansowej, klauzule społeczne, *smart buying*, infrastruktura wsparcia, wzmocnienie kadr, budowanie wiedzy, wizerunek ekonomii społecznej, relacje ze środowiskiem biznesu. Zespół Redakcyjny, powołany w ramach Grupy Strategicznej, w składzie:

- 6) Prof. Jerzy Hausner
- 7) Cezary Miżejewski
- 8) Piotr Frączak
- 9) Anna Sienicka
- 10) Jan Jakub Wygnański

zredagował wstępną, roboczą wersję założeń do dokumentu. Zakończenie prac nad dokumentem i jego konsultacje zostały zaplanowane na rok 2011.

Grupa Strategiczna stwierdziła ponadto, że kluczowym działaniem będzie śledzenie prac nad dziewięcioma strategiami i uczestniczenie w procesie ich tworzenia.

W wyniku aktywnego włączenia się przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w prace zespołów roboczych poszczególnych Koordynatorów, ekonomia społeczna została uwzględniona w projektach *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*, *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa*, *Strategii Sprawne Państwo*, *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego*, *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*, *Strategii Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko*.

2. GRUPA FINANSOWA:

- 1) Dr Irena Herbst – Przewodnicząca
- 2) Rafał Baniak
- 3) Barbara Bartkowiak
- 5) Tadeusz Durczok

- 6) Krzysztof Margol
- 7) Przemysław Piechocki
- 8) Rafał Sułkowski
- 9) Tomasz Sypuła
- 10) Paweł Wąsiak
- 11) Kamil Wyszowski

Grupa Finansowa w roku 2010 skupiła się na wypracowaniu koncepcji, w tym projektu regulaminów, dotyczącej udzielania pożyczek i poręczeń podmiotom ekonomii społecznej. Członkowie Grupy rozpoczęli rozmowy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego w sprawie możliwości uruchomienia tego typu funduszu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Przygotowana została propozycja założeń systemu doradztwa prawnego i ekonomicznego dla podmiotów ekonomii społecznej. Wersja robocza koncepcji systemu doradztwa dla podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej została dostosowana do koncepcji systemu pożyczek i poręczeń.

Członkowie Grupy spotkali się także z członkami Zespołu Projektowego projektu 1.19 *Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej*, współfinansowanego z EFS w ramach w ramach Priorytetu I. *Zatrudnienie i integracja społeczna*, Działanie 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* PO KL 2007-2013, realizowanego z inicjatywy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, w celu zaopiniowania koncepcji pilotażowego funduszu mikropożyczkowego, który miałby być uruchomiony w ramach projektu.

Grupa zaplanowała także zlecenie opracowania raportów, dotyczących możliwości wsparcia finansowego podmiotów ekonomii społecznej w aktualnym okresie programowania do roku 2013 (w tym w ramach PO KL 2007-2013, Funduszu Pracy, w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich i PO FIO 2009 – 2013 i innych źródłach), drugi raport dotyczyć ma perspektyw po roku 2013.

Zidentyfikowano szereg obowiązujących rozwiązań prawnych negatywnie wpływających na możliwości finansowania tego typu przedsięwzięć, które należałoby zmodyfikować.

Grupa wskazała m. in. na problem, polegający na przyznawaniu dotacji z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności pojedynczym osobom, a nie spółdzielni jako odrębnemu podmiotowi. Zdaniem członków Grupy potrzebna jest zmiana przedmiotowego rozporządzenia. Dodatkowo, należy ustalić jeden wzór formularza aplikacyjnego oraz uregulować kwestię zabezpieczeń (poręczeń).

3. GRUPA EDUKACYJNA:

- 1) Prof. Ewa Leś – Przewodnicząca
- 2) Małgorzata Ołdak
- 3) Przemysław Radwan – Rohrenschef
- 4) Adam Piechowski
- 5) Agnieszka Pacut
- 6) Lidia Węsierska
- 7) Marcin Juszczuk
- 8) Ryszard Gruner
- 9) Danuta Pusek

Ustalono główne grupy odbiorców programów edukacyjnych dotyczących gospodarki społecznej. Grupa uznała za priorytet podjęcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży, ze względu na konieczność kształtowania postaw obywatelskich w możliwie najwcześniejszym okresie życia.

Członkowie Grupy postanowili skupić się na przygotowaniu materiałów z zakresu ekonomii społecznej, które nauczyciele mogliby wykorzystać jako wkład do programów nauczania, szczególnie na III etapie edukacyjnym (gimnazjum). Kolejnym pomysłem byłoby opracowanie propozycji tematów/zagadnień dotyczących ekonomii społecznej, które mogłyby być realizowane przez uczniów gimnazjum metodą projektu edukacyjnego oraz przeprowadzenie pilotażu takiej realizacji.

Jednym z działań będzie publikacja ekspertyz opracowanych przez członków Grupy, w tym ekspertyzy dotyczącej treści nauczania z zakresu ekonomii społecznej w podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego, a także opracowanie koncepcji Biblioteki Ekonomii Społecznej – wskazanie istotnych obszarów tematycznych i przegląd publikacji kluczowych z punktu widzenia edukacji na temat ekonomii społecznej. Grupa zauważyła, że warto również przyjrzeć się kwestii Spółdzielni Uczniowskich jako praktycznej nauce przedsiębiorczości.

4. GRUPA PRAWNA:

- 1) Anna Sienicka
- 2) Prof. Hubert Izdebski
- 3) Tomasz Schimanek
- 4) Michał Guć
- 5) Maria Jankowska
- 6) Marek Łukomski
- 7) Tatiana Hapek
- 8) Joanna Brzozowska

9) Cezary Miżejewski

10) Krzysztof Więckiewicz

11) Piotr Kontkiewicz

Zadaniem Grupy Prawnej jest stworzenie nowatorskiego projektu aktu prawnego, porządkującego sektor ekonomii społecznej. Dyskutowano m. in. nad definicją przedsiębiorstwa ekonomii społecznej. Za podstawowe cechy konstytutywne przedsiębiorstwa społecznego uznano połączenie aspektów: społecznego i ekonomicznego. Do cech wspólnych przedsiębiorstw społecznych zaliczono ponadto m.in. demokratyczne zarządzanie, zakaz dystrybucji zysków pomiędzy członków, udziałowców itp.

Grupa przygotowała wstępny, roboczy *projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym*, który kierunkowo został zaakceptowany przez Zespół do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej. Projekt został zaprezentowany m. in. w czasie Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej w Poznaniu. Na rok 2011 zaplanowano szerokie konsultacje dokumentu w środowisku praktyków z dziedziny ekonomii społecznej. Regulacja ma zapobiegać, zdaniem członków Grupy, inflacji statusu przedsiębiorstwa społecznego.

Wśród najistotniejszych propozycji, zawartych w projekcie ustawy wymienić można następujące kwestie:

- Zaproponowano, żeby wyróżnić dwa obszary działania przedsiębiorstw społecznych: reintegrację zawodową i społeczną oraz usługi społeczne interesu ogólnego o charakterze nieekonomicznym.
- Nowa ustawa nie ma zastępować dotychczasowych aktów prawnych. Spółdzielnie socjalne, spółki non profit czy też organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą nadal będą funkcjonowały na podstawie odpowiednich ustaw i regulacji. Ustawa o przedsiębiorczości społecznej stworzy jednak możliwość starania się o status przedsiębiorcy społecznego, co dla organów państwa, samorządów i innych interesariuszy będzie potwierdzeniem, że dany podmiot, prowadząc działalność gospodarczą, realizuje konkretne cele społeczne. Status przedsiębiorstwa społecznego nie obejmuje całej sfery przedsiębiorczości społecznej, a wskazuje te podmioty, które z uwagi na swoje funkcje zatrudnieniowe, integracyjne czy też usługowe będą wspierane w postaci korzystania z określonych uprawnień. Z drugiej strony, podobnie, jak ma to miejsce w przypadku statusu organizacji pożytku publicznego, posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiązać się będzie z koniecznością wypełniania określonych obowiązków i spełniania wysokich standardów.
- Istotnym novum jest propozycja, aby wszystkie przedsiębiorstwa społeczne z mocy prawa były zrzeszone w utworzonej na mocy ustawy Izbie Przedsiębiorców Społecznych, która będzie sprawowała kontrolę nad wypełnianiem przez przedsiębiorstwo społeczne obowiązków określonych w ustawie.

VI. Priorytety wyznaczone przez Zespół na rok 2011:

W wyniku prac Zespołu ustalone zostały zadania, które Zespół powinien zrealizować w roku 2011. Są nimi:

- 6) Przygotowanie propozycji długofalowej polityki rozwoju ekonomii społecznej i zaprezentowanie jej, po konsultacjach, Radzie Ministrów.
- 7) Śledzenie prac nad uwzględnianiem problematyki ekonomii społecznej w strategiach rozwoju kraju realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju.
- 8) Przeprowadzenie szerokich konsultacji *projektu ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym*.
- 9) Promocja ekonomii społecznej, w tym ogłoszenie konkursu dla dziennikarzy na najciekawszy artykuł promujący ekonomię społeczną oraz opracowanie pilotażowych działań w zakresie edukacji na temat ekonomii społecznej.
- 10) Przygotowanie rekomendacji odnośnie instrumentów finansowego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, w tym koncepcji uruchomienia funduszu pożyczkowego/doręczeńiowego.

Sprawozdanie

z realizacji zadań Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych

w Zakresie Ekonomii Społecznej w roku 2011

I. Informacje ogólne.

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „Zespołem”, jest zarządzenie nr 141 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Niniejsze sprawozdanie stanowi wykonanie obowiązku określonego w § 4 ust. 7 ww. zarządzenia.

Działania związane z funkcjonowaniem Zespołu finansowane są w ramach projektu systemowego *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej* w ramach Działania 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, pod nadzorem merytorycznym Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

II. Skład Zespołu (stan na IV kwartał 2011 r.):

- 1) Przewodniczący Zespołu - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej:
Jarosław Duda
- 2) przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania:
Małgorzata Szybalska, Dyrektor Departamentu Programów Nauczania i Podręczników
- 3) przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych:
Maciej Grabowski, Podsekretarz Stanu
- 4) przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki:
Rafał Baniak, Podsekretarz Stanu
- 5) przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw nauki:
Witold Jurek, Podsekretarz Stanu
- 6) przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego:
Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Sekretarz Zespołu
- 7) przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego:
Marceli Niezgoda, Podsekretarz Stanu
- 8) przedstawiciel wyznaczony przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:
Kinga Wichrowska, Doradca Ministra - Członka Rady Ministrów
- 9) przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego wyznaczeni przez ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego uczestniczące w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:
Ferdynand Gronko, Związek Powiatów Polskich
Andrzej Madej, Związek Miast Polskich
- 10) przedstawiciele wyznaczeni przez Radę Działalności Pożytku Publicznego:
Barbara Sadowska
Krzysztof Margol
ks. Stanisław Słowik
- 11) przedstawiciele wyznaczeni przez Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej:
Ilona Gosk
Henryk Wujec - Zastępca Przewodniczącego Zespołu
- 12) przedstawiciel wyznaczony przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych:
Marcin Juszczyk
- 13) przedstawiciel wyznaczony przez stronę pracowników w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
Cezary Miżejewski
- 14) przedstawiciele jednostek naukowych, wyznaczeni przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej:
Prof. dr hab. Ewa Leś

Prof. dr hab. Hubert Izdebski

Dr hab. Stanisław Mazur

15) przedstawiciel organizacji pracodawców, wyznaczony przez stronę pracodawców w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:

Antoni Sobolewski

III. Zadania Zespołu, wynikające z przedmiotowego Zarządzenia.

- Przygotowanie projektu strategii rozwoju ekonomii społecznej.
- Opracowanie propozycji rozwiązań prawno-instytucjonalnych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- Opracowanie propozycji rozwiązań finansowych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- Przygotowanie założeń systemu edukacji w obszarze ekonomii społecznej.
- Przygotowanie rekomendacji w obszarze promocji i monitoringu wypracowanych rozwiązań.

IV. Działania Zespołu.

W roku 2011 odbyły się trzy posiedzenia plenarne Zespołu.

Spotkanie w dniu 20.07.2011 r. poświęcone było m. in. przeglądowi zapisów dotyczących ekonomii społecznej w projektach zintegrowanych strategii rozwoju kraju realizujących średniookresową i długookresową strategię rozwoju kraju, głównie w Strategii Sprawne Państwo, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa.

Następnym punktem obrad była prezentacja dorobku grup stałych, funkcjonujących w ramach Zespołu:

- projektu *Długofalowej polityki rozwoju ekonomii społecznej*,
- projektu *ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i przedsiębiorczości społecznej*,
- założeń koncepcji pilotażu funduszu pożyczkowego dla przedsiębiorstw społecznych, realizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Bank Gospodarstwa Krajowego, we współpracy z Grupą Finansową,
- koncepcji działań w obszarze edukacji w zakresie ekonomii społecznej, m. in. koncepcji publikacji w ramach Biblioteki Pożytku Publicznego, Serii *Ekonomia Społeczna*.

Następnie Zespół przyjął stanowisko w sprawie wsparcia ekonomii społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, zwanego dalej „PO KL”, w którym zarekomendowano zalecenie Instytucjom Pośredniczącym i Instytucjom Wdrażającym PO KL stosowania wytycznych Ministra Pracy i Polityki Społecznej do przygotowania i realizacji wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie.

Zasygnalizowano koniecznośćskoordynowania działań projektu *Zintegrowany Systemu Wsparcia Ekonomii Społecznej*, realizowanego w ramach Działania 1.2 PO KL, z planowanym wdrożeniem instrumentów zwrotnych w postaci pilotażu funduszu pożyczkowego, tak aby ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, zwane dalej „OWES”, były w pełni przygotowane osobowo i merytorycznie do wsparcia podmiotów ekonomii społecznej w organizowaniu procesu doradztwa i opieki biznesowej w przewidywanych instrumentach wsparcia. Kolejną propozycją było zastosowanie od 2012 r. wymogu, aby OWES funkcjonowały co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projektach, współfinansowanych ze środków PO KL, popartego wymogiem przedstawienia oświadczenia o zgodzie na udział w procesie akredytacji, przewidzianym w projekcie *Zintegrowany Systemu Wsparcia Ekonomii Społecznej*. Zespół zaproponował także, aby nowy typ projektu w ramach Poddziałania 7.2.2. PO KL, obejmujący działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej oraz spółdzielni socjalnych, zawierał wsparcie poszukiwania i testowania m. in.: rozwiązań służących pozyskiwaniu przez OWES zamówień od przedsiębiorców (m.in. w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu); rozwiązań służących pozyskiwaniu zamówień przez OWES od jednostek samorządu terytorialnego w zakresie edukacyjnym, doradczym, promocyjnym; koncepcji usług o charakterze odpłatnym realizowanych przez OWES na rzecz podmiotów ekonomii społecznej, wykraczających poza zakres realizowanych projektów; systemów stabilnego finansowania spółdzielni socjalnych, które powstały w wyniku działań OWES, takich jak np. tworzenie marki, jakości realizowanych usług, systemów sprzedaży, promocji, pozyskiwania nowych produktów, szkolenia dla osób zarządzających spółdzielniami w zakresie zarządzania, relacji interpersonalnych, zarządzania finansowego, zdobywania nowych środków finansowych.

Ostatnim punktem spotkania była informacja na temat działań realizowanych w projekcie pn. *Współpraca na rzecz lepszej przyszłości ekonomii społecznej*, realizowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w międzynarodowym partnerstwie. Sieć współpracy na rzecz ekonomii społecznej jest projektem finansowanym przez Komisję Europejską, w którym biorą udział przedstawiciele kilku krajów. Sieć ta ma na celu stworzenie rekomendacji dla Komisji Europejskiej i dla państw członkowskich, jak skuteczniej wydatkować środki finansowe, tak, aby rzeczywiście przyczynić się do rozwoju ekonomii społecznej. W ramach tego projektu powstały grupy robocze, które koncentrują się na poszczególnych kwestiach. Usługi społeczne użyteczności publicznej są zagadnieniem opracowywanym w Belgii, kwestią mierzenia społecznej wartości dodanej zajmują się Włosi, partnerstwo publiczno-społeczne leży w gestii Polski, nad franczyzą społeczną pracuje Szwecja, natomiast mechanizmami wsparcia finansowego zajmują się Czesi. Wszystkie te grupy zajmują się poszukiwaniem dobrych praktyk. Włoskie narzędzie do pomiaru społecznej wartości dodanej jest już opracowane i zostanie przetestowane, tak by stworzyć zestaw mierników. Ma ono służyć pomiarowi społecznej wartości dodanej w podmiotach ekonomii społecznej a także projektów przez nie realizowanych. Szwedzka grupa przeprowadziła duże badanie mające na celu identyfikację problemu franczyzy społecznej.

Kolejne posiedzenie Zespołu odbyło się w Lublinie, w trakcie Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej w dniu 6.10.2011 r. Przedmiotem spotkania było zaplanowanie działań, związanych z planowanym przedłużeniem okresu realizacji projektu *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*, w ramach którego finansowane jest funkcjonowanie Zespołu. Powołana została Komisja Robocza, której zadaniem miało być dokonanie podsumowania dotychczasowych prac Zespołu i Grup oraz rekomendacja odnośnie dalszych działań. W czasie dyskusji podnoszono głosy, że do zadań Zespołu powinno należeć uczestnictwo w procesie operacjonalizacji zapisów dotyczących ekonomii społecznej w zintegrowanych strategiach rozwoju kraju. Zespół powinien także brać udział w tworzeniu koncepcji wsparcia podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia w nowym okresie programowania 2014-2020. Członkowie Zespołu podnosili konieczność zintensyfikowania wymiany doświadczeń z partnerami, realizującymi projekt *Zintegrowany Systemu Wsparcia Ekonomii Społecznej*, m. in. w komponencie dotyczącym upowszechniania klauzul społecznych w procedurze zamówień publicznych oraz zaangażowania Zespołu w większą liczbę przedsięwzięć, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru regionalnego.

Kolejne spotkanie, które odbyło się w dniu 26.10.2011 r., poświęcone było kontynuacji tematu wyzwań stojących przed Zespołem w świetle planowanego przedłużenia realizacji projektu *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*.

Wprowadzenie proponowanych zmian wymagać będzie zmiany zarządzenia nr 141 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r.

Członkowie Zespołu zostali zapoznani z formułą utworzenia Krajowego Centrum Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „KCES”, w ramach struktury Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Funkcjonowanie KCES opierać się będzie częściowo na działaniach, zaplanowanych w ramach projektu *Zintegrowany Systemu Wsparcia Ekonomii Społecznej*. Celem działania KCES ma być kreowanie i wspieranie rozwoju ekonomii społecznej oraz promocja partnerskiego podejścia w rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez ekonomię społeczną. Wskazane zostały następujące obszary działania KCES: rzecznictwo (m. in. monitorowanie obowiązujących rozwiązań prawnych w zakresie ekonomii społecznej, współpraca międzynarodowa w zakresie różnych rozwiązań przyjmowanych dla ekonomii społecznej oraz w zakresie możliwości implementacji tych rozwiązań), wzmocnienie instytucjonalne ekonomii społecznej (m. in. standaryzacja OWES), upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej. Działalność KCES będzie miała zasięg ogólnokrajowy, w odróżnieniu od Centrów Ekonomii Społecznej, które działają na poziomie regionalnym. KCES będzie ściśle współpracował z Zespołem do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Dyskutowano także kwestię *Paktu na rzecz ekonomii społecznej*. Prace nad dokumentem zostały podjęte przez Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej. Planuje się podpisanie dokumentu w czasie Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej, zaplanowanych na październik 2012 r. Członkowie Zespołu wyrazili pogląd, że Zespół powinien zostać zaangażowany w prace nad Paktem.

Członkowie Zespołu wysłuchali również informacji na temat planowanych działań Zespołu do spraw Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, organu pomocniczego Prezesa Rady Ministrów, koordynowanego przez Ministerstwo Gospodarki, którego działania w 2012

roku koncentrować się będą m.in. na stymulowaniu współpracy pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorstwami stosującymi zasady społecznej odpowiedzialności biznesu. Zapoznawszy się ze wstępnymi założeniami projektu „*Współtworzenie polityk w zakresie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw oraz ekonomii społecznej przez instytucje publiczne oraz obywateli*”, członkowie Zespołu wyrazili zainteresowanie uczestnictwem w działaniach, zaplanowanych w ww. projekcie.

W dniu 19.10.2011 r. odbyło się spotkanie Komisji Roboczej, powołanej na posiedzeniu Zespołu w dniu 6.10.2011 r.

W skład Komisji weszli:

1. Dr Irena Herbst
2. Kamil Wyszowski – Przewodniczący
3. Antoni Sobolewski
4. Ilona Gosk
5. Cezary Miżejewski
6. Piotr Frączak
7. Krzysztof Więckiewicz
8. Prof. Ewa Leś
9. Katarzyna Zaunar

Dyskusja poświęcona była m. in. kwestiom organizacyjnym, wskazano na konieczność informowania opinii publicznej o działaniach Zespołu, zapewnienia przepływu informacji pomiędzy grupami stałymi i Zespołem. Podkreślono, że należy także zadbać o uczestnictwo przedstawicieli poszczególnych resortów w pracach grup stałych. Padła koncepcja powołania pełnomocnika do spraw gospodarki społecznej. Zdaniem członków Komisji Roboczej, po otrzymaniu decyzji o przedłużeniu projektu *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej* należy dokonać rekonstrukcji składu Zespołu i grup stałych.

W kwestii proponowanych zadań Zespołu, wymienione zostały następujące propozycje: gromadzenie wiedzy w zakresie ekonomii społecznej, koordynacja działań związanych z ekonomią społeczną na poziomie centralnym i lokalnym, w tym monitorowanie działań finansowanych z PO KL, wydawanie zaleceń, rekomendacji w obszarze ekonomii społecznej (np. odnośnie ujednolicenia wizerunku ekonomii społecznej w działaniach promocyjnych, realizowanych w projektach finansowanych ze środków unijnych). Zespół, zdaniem członków Komisji Roboczej, powinien także działać na rzecz samoorganizacji sektora, organizować spotkania z podmiotami ekonomii społecznej, zajmować się monitorowaniem kwestii prawnych w tym obszarze, uczestniczyć w procesie operacjonalizacji zapisów dotyczących ekonomii społecznej w zintegrowanych strategiach rozwoju kraju oraz w planowaniu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej w nowym okresie programowania 2014-2020.

Ponadto podniesiono konieczność stworzenia możliwości tworzenia grup roboczych, których celem byłoby rozwiązywanie konkretnego problemu.

V. Działalność grup stałych.

W ramach Zespołu powołane zostały cztery grupy stałe do spraw:

- przygotowania projektu strategii rozwoju ekonomii społecznej, zwana dalej „Grupą Strategiczną”,
- przygotowania projektu ustawy regulującej przedsiębiorczość społeczną, zwana dalej „Grupą Prawną”,
- analizy i tworzenia ram finansowych dla funkcjonowania ekonomii społecznej, zwana dalej „Grupą Finansową”,
- przygotowania projektu założeń systemu edukacji dla ekonomii społecznej, zwana dalej „Grupą Edukacyjną”.

1. GRUPA STRATEGICZNA:

- 1) Piotr Frączak
- 2) Cezary Miżejewski
- 3) Krzysztof Więckiewicz
- 4) Ks. Stanisław Słowik
- 5) Kamil Wyszowski
- 6) Antoni Sobolewski
- 7) Dr hab. Stanisław Mazur
- 8) Tomasz Schimanek

Grupa skoncentrowała się na przygotowaniu projektu dokumentu pn. *Długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej*. Dokument został pomyślany jako zwarty i syntetyczny projekt, mający wskazać kierunki rozwoju ekonomii społecznej w kontekście dziewięciu zintegrowanych strategii rozwoju kraju. Jednym z celów planowanych działań ma być tworzenie miejsc pracy dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na obszarach, gdzie zagrożenie wykluczeniem społecznym jest duże. Drugim celem ma być integracja społeczna. Funkcje integracyjne ekonomii społecznej to przede wszystkim włączanie ludzi wykluczonych społecznie do życia społecznego oraz korzyści indywidualne dla osób pracujących w przedsiębiorstwach społecznych (zwiększenie dochodów, poprawa jakości życia, wzrost poczucia własnej wartości). Kolejny element to rozwój kapitału społecznego, nie tylko na poziomie społecznym, ale także indywidualnym. Czwartym celem jest stymulowanie rozwoju lokalnego, poprzez współpracę przedsiębiorstw społecznych z lokalnymi aktorami – samorządem, przedsiębiorcami, przedstawicielami sektora pozarządowego. Następnym celem jest rozwój usług użyteczności publicznej, szczególnie takich, które nie są dostarczane przez rynek. Dokument proponuje kilka kierunków działań, przede wszystkim działania deregulacyjne - uporządkowanie systemu prawnego dotyczącego ekonomii społecznej (m.in. wejście w życie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i przedsiębiorczości społecznej), wypracowanie rozwiązań, które umożliwią transfer „starej” ekonomii społecznej (spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów czy zakłady aktywizacji

zawodowej) do „nowej” ekonomii społecznej. Kolejnym ważnym kierunkiem działań jest wsparcie finansowe w postaci pomocy zwrotnej i bezzwrotnej oraz systemu doradztwa dla przedsiębiorstw. Planowane jest również wdrożenie instrumentów oceny społecznej wartości dodanej przedsiębiorstw społecznych. Kolejny kierunek działań to rozwój partnerstwa na rzecz ekonomii społecznej, budowanie sieci powiązań (klastrow i franczyzy społecznej) i współpracy z biznesem. Równie ważnym kierunkiem jest promowanie edukacji na rzecz ekonomii społecznej, a także włączanie ekonomii społecznej do polityk publicznych na poziomie krajowym i regionalnym. Dokument wymaga dalszych prac redakcyjnych. Następnie zostanie poddany konsultacjom. Planowano, że dokument przyjmie ostatecznie formułę programu rozwoju, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

2. GRUPA FINANSOWA:

- 1) Dr Irena Herbst – Przewodnicząca
- 2) Rafał Baniak
- 3) Tadeusz Durczok
- 4) Krzysztof Margol
- 5) Przemysław Piechocki
- 6) Tomasz Sypuła
- 7) Kamil Wyszowski

Podstawowe działania Grupy związane były z badaniem dostępu podmiotów ekonomii społecznej do kapitału oraz przygotowaniem rozwiązań systemowych w tym przedmiocie. Praktycznym wyrazem tych działań była współpraca z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego, przy tworzeniu koncepcji pilotażu funduszu pożyczkowego dla przedsiębiorstw społecznych, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zwanego dalej „EFS”, w ramach Priorytetu I PO KL. Członkowie Grupy postulowali konieczność uruchomienia dodatkowo instrumentów poręczeniowych. Uzgodniono jednak, że nie będą one elementem planowanego pilotażu, a działania, mające na celu ich uruchomienie, zostaną podjęte w terminie późniejszym.

Dyskutowana formuła pilotażu funduszu pożyczkowego przedstawiała się następująco: oprócz odpowiedniej formy prawnej, pożyczkobiorcy spełnić będą musieli szereg kryteriów, takich jak np. prowadzenie działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej. Przewidziano także kryteria preferencyjne dla spółdzielni socjalnych, które osiągnęły przychody za ostatnie 12 miesięcy niższe niż 100 000 zł oraz podmiotów, wśród pracowników których nie mniej niż 50% stanowią osoby bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne lub inne wymienione w ustawie o zatrudnieniu socjalnym.

Bank Gospodarstwa Krajowego wyłoni w procedurze przetargowej pięciu pośredników finansowych, których zadaniem będzie udzielanie pożyczek, gromadzenie spłat pożyczek i odsetek, monitorowanie wykorzystania udzielonych pożyczek, w tym kontrola na miejscu realizacji projektu, windykacja niespłaconych pożyczek oraz świadczenie doradztwa. Pożyczki stanowiąc będą pomoc publiczną udzielaną w oparciu o zasadę de minimis.

Budżet projektu wynosić ma 30 milionów złotych (w tym: kapitał pożyczkowy, środki na doradztwo, a także środki na pokrycie kosztów zarządzania projektem). Pilotaż realizowany będzie na terenie całego kraju, w pięciu makroregionach.

Pożyczki udzielane będą na preferencyjnych warunkach, planuje się, że oprocentowanie pożyczki będzie wynosiło 0,5 stopy redyskonta weksli NBP (na dzień planowania pilotażu wartość ta wynosiła 2%).

Pożyczki udzielane będą na okres 60 miesięcy (z sześciomiesięcznym okresem karencji w spłacie kapitału wliczonym w okres spłaty). Maksymalna wysokość pożyczki wynosić ma 100 tys. zł. Szacuje się, że zostanie udzielonych 250 pożyczek.

Grupa wskazała na potrzebę opracowania ekspertyz. Pierwsza z nich dotyczyć miała analizy możliwości wykorzystania alternatywnych, w stosunku do środków publicznych, źródeł finansowania ekonomii społecznej, kolejna - oszacowania potrzeb podmiotów ekonomii społecznej w zakresie zwrotnych i poręczeniowych instrumentów finansowych. Ekspertyzy mają być gotowe na początku roku 2012.

3. GRUPA EDUKACYJNA:

- 1) Prof. Ewa Leś – Przewodnicząca
- 2) Małgorzata Ołdak
- 3) Adam Piechowski
- 4) Agnieszka Pacut
- 5) Lidia Węsierska
- 6) Marcin Juszczyk
- 7) Ryszard Gruner
- 8) Danuta Pusek
- 9) Szymon Surmacz
- 10) Adam Markuszewski

Grupa pracowała m. in. nad opracowaniem koncepcji Serii „Ekonomia Społeczna” w ramach Biblioteki Pożytku Publicznego. W ramach serii wydany został, we współpracy z Centrum Edukacji Obywatelskiej, podręcznik pt. *Młody Obywatel*, skierowany do uczniów i nauczycieli szkół gimnazjalnych, zawierający moduł dotyczący przedsiębiorczości społecznej. Koncepcja projektu w zakresie przedsiębiorczości społecznej ma być przedmiotem pilotażu w pięciu szkołach. Kolejna publikacja będzie antologią tekstów historycznych dotyczących tradycji polskiej spółdzielczości. Tom ten zawierać będzie także refleksje na temat znaczenia spółdzielczości w gospodarce rynkowej. Planowane jest także

wydanie dwóch antologii tekstów autorów współczesnych – polskich i zagranicznych. Kolejna z publikacji ma być zbiorem tekstów pod roboczym tytułem *Ekonomia społeczna 2020*. Ukazywać ma ona obraz debaty europejskiej na temat gospodarki społecznej. Jednym z elementów będzie zaprezentowanie kondycji i potencjału polskiej ekonomii społecznej m. in. danych statystycznych dotyczących polskich przedsiębiorstw społecznych. Autorzy będą mieć także za zadanie zdefiniować najważniejsze bariery rozwoju polskiej przedsiębiorczości społecznej.

Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, wspólnie z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie planuje przygotowanie publikacji, skierowanej przede wszystkim do wykładowców studiów podyplomowych, zawierającą programy i sylabusy z zakresu ekonomii społecznej.

Planowane jest także opracowanie publikacji: *Pakty, porozumienia na rzecz ES – wybór dokumentów europejskich* oraz *Nowe technologie - impuls do działań kooperatywnych*.

Podczas prac Grupy Edukacyjnej dyskutowano na temat uruchomienia konkursu bądź olimpiady dla uczniów z wiedzy na temat ekonomii społecznej.

Przedmiotem prac Grupy była także promocja. Doskonałą okazją do promowania ekonomii społecznej, zdaniem członków Grupy, będą obchody Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2012. Planuje się, że promowanie treści opracowanych przez Grupę odbywać się będzie m.in. poprzez internetowy portal Scholaris. Członkowie Grupy podkreślali także potrzebę ujednoczenia zasad promocji ekonomii społecznej w celu wykreowania spójnej jej wizji, szczególnie w projektach współfinansowanych ze środków EFS. Planowane jest także ogłoszenie konkursu dla dziennikarzy na najlepszy artykuł dotyczący gospodarki społecznej.

Ponadto członkowie Grupy dokonali analizy treści w zakresie ekonomii społecznej na wszystkich poziomach kształcenia formalnego. Kolejnym etapem prac ma być stworzenie materiałów – przykładowych scenariuszy lekcji, które nauczyciele mogliby wykorzystać do prowadzenia lekcji na temat ekonomii społecznej, w szczególności w szkołach ponadgimnazjalnych.

4. GRUPA PRAWNA:

- 1) Anna Sienicka, zastąpiona przez Ilonę Gosk - Przewodnicząca
- 2) Prof. Hubert Izdebski
- 3) Tomasz Schimanek
- 4) Michał Guć
- 5) Maria Jankowska
- 6) Marek Łukomski
- 7) Tatiana Hapek
- 8) Joanna Brzozowska

9) Cezary Miżejewski

10) Krzysztof Więckiewicz

11) Piotr Kontkiewicz

Grupa pracowała w dalszym ciągu nad projektem *ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i przedsiębiorczości społecznej*. W projekcie zaproponowano m. in.:

- wyróżnienie dwóch obszarów działania przedsiębiorstw społecznych: reintegrację zawodową i społeczną oraz usługi społeczne interesu ogólnego o charakterze nieekonomicznym,
- ustanowienie statusu przedsiębiorstwa społecznego, wskazującego te podmioty, które z uwagi na swoje funkcje zatrudnieniowe, integracyjne czy też usługowe będą wspierane w postaci korzystania z określonych uprawnień. Z drugiej strony, podobnie, jak ma to miejsce w przypadku statusu organizacji pożytku publicznego, posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiązać się będzie z koniecznością wypełniania określonych obowiązków i spełniania wysokich standardów.
- powołanie Izby Przedsiębiorców Społecznych, w której wszystkie przedsiębiorstwa społeczne byłyby zrzeszone z mocy prawa. Zadaniem Izby byłoby sprawowanie kontroli nad wypełnianiem przez przedsiębiorstwo społeczne obowiązków określonych w ustawie.

Po przyjęciu kierunkowo projektu ustawy przez Zespół odbyły się konsultacje za pomocą ankiety internetowej, przygotowane i przeprowadzone przez Pracownię Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. W badaniu wzięło udział 147 osób, 5% osób stwierdziło, że ustawa nadaje się do przyjęcia, 40% badanych stwierdziło, że ustawa wymaga drobnych poprawek, a 31% stwierdziło, że projekt wymaga poważniejszych zmian. Duże poparcie zyskały nowe elementy w ustawie, np. Izba Przedsiębiorstw Społecznych. Największe kontrowersje wzbudziła kwestia podziału zysku wypracowanego przez przedsiębiorstwo społeczne. Część badanych osób twierdziła, że powinna istnieć możliwość podziału zysku pomiędzy członków przedsiębiorstwa bądź przekazania go w postaci dywidendy do założyciela przedsiębiorstwa. Po dyskusji, przeprowadzonej przez członków Grupy Prawnej, elementy te nie zostały uwzględnione w projekcie.

Zespół podjął w drodze jednomyślnego głosowania decyzję o rekomendowaniu projektu ustawy Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej.

VI. Informacje dodatkowe:

Podjęto działania zmierzające do przedłużenia czasu realizacji projektu *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, zwane dalej „CRZL”, w dniu 28.11.2011 r. złożyło zmieniony wniosek o dofinansowanie przedłużający okres realizacji projektu do końca 2013 roku. Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, pismem z dnia 21.12.2011 r., zgłosił uwagi do proponowanych zmian. CRZL przygotowuje we współpracy

z Departamentem Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej nową wersję ww. wniosku.

Ponadto połączone zostało zarządzanie projektami *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej* i *Zintegrowany Systemu Wsparcia Ekonomii Społecznej*, w celu zapewnienia spójności działań, zaplanowanych w ww. projektach.

Sprawozdanie z realizacji zadań Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej w roku 2012

I. Informacje ogólne.

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, zwanego dalej „Zespołem”, jest zarządzenie nr 141 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej. W dniu 6 września 2012 r. weszło w życie zarządzenie nr 72 Prezesa Rady Ministrów zmieniające zarządzenie w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Niniejsze sprawozdanie stanowi wykonanie obowiązku określonego w § 4 ust. 7 ww. zarządzenia.

Działania związane z funkcjonowaniem Zespołu finansowane są w ramach projektu systemowego *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej* w ramach Działania 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, pod nadzorem merytorycznym Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

II. Skład Zespołu (stan na IV kwartał 2012 r.):

15. Przewodniczący Zespołu – minister właściwy do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego:

Władysław Kosiniak–Kamysz, Minister Pracy i Polityki Społecznej

16. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego:

Jarosław Duda – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej,
Zastępca Przewodniczącego Zespołu

17. sekretarz – Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej:

Krzysztof Więckiewicz

18. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania:
Małgorzata Szybalska, Dyrektor Departamentu Programów Nauczania i Podręczników w Ministerstwie Edukacji Narodowej
19. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych:
Maciej Grabowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
20. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki:
Grażyna Henclewska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki
21. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw nauki:
Prof. Marek Ratajczak, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
22. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego:
Paweł Orłowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego
23. przedstawiciel wyznaczony przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:
Kinga Wichrowska, Doradca Ministra - Członka Rady Ministrów
24. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego:
Magdalena Kopczyńska-Zych, Zastępca Dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
25. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej:
Małgorzata Steiner, Dyrektor Departamentu Analiz i Komunikacji Publicznej w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji
26. przedstawiciel wyznaczony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa:
Maria Sondij-Korulczyk, Dyrektor Departamentu Doradztwa, Oświaty Rolniczej i Nauki w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
27. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego wyznaczeni przez ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego uczestniczące w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:
Zdzisław Biszewski, Dyrektor Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, Związek Województw RP
Tomasz Sadowski, Fundacja Pomocy Wzajemnej BARKA, Związek Powiatów Polskich
28. przedstawiciele wyznaczeni przez Radę Działalności Pożytku Publicznego:
Ks. Stanisław Słowik
Beata Matyjaszczyk
29. przedstawiciele wyznaczeni przez Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej:
Henryk Wujec - Zastępca Przewodniczącego Zespołu
Joanna Wardzińska
30. przedstawiciele wyznaczeni przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych:
Cezary Miżejewski

Przemysław Piechocki

31. przedstawiciele spółdzielczości pracy wyznaczeni przez Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy:

Janusz Paszkowski

Joanna Brzozowska-Wabik

32. przedstawiciele ruchu spółdzielczego wyznaczeni przez Krajową Radę Spółdzielczą:
Alfred Domagalski

Dr Adam Piechowski

33. przedstawiciele wyznaczeni przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych:

Sławomir Wieteska

Łukasz Broniszewski

34. przedstawiciele wyznaczeni przez Związek Pracodawców Przedsiębiorstw Społecznych:

Antoni Sobolewski

Tadeusz Durczok

35. przedstawiciele wyznaczeni przez stronę pracowników w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:

Zygmunt Mierzejewski, Forum Związków Zawodowych

Agnieszka Kochańska, Komisja Krajowa NSZZ Solidarność

36. przedstawiciel organizacji pracodawców, wyznaczony przez stronę pracodawców w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:

Tomasz Misiak, Wiceprezydent Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej

37. przedstawiciel Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej, wyznaczony przez Konwent Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej:

Wioletta Wilimska, Dyrektor Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie

38. przedstawiciele jednostek naukowych, wyznaczeni przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej:

Prof. dr hab. Ewa Leś

Prof. dr hab. Hubert Izdebski

Dr hab. Stanisław Mazur

III. Zadania Zespołu, wynikające z przedmiotowego Zarządzenia.

- Przygotowanie projektu programu rozwoju ekonomii społecznej.
- Opracowanie propozycji rozwiązań prawno-instytucjonalnych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, w tym projektu ustawy regulującej przedsiębiorczość społeczną.
- Opracowanie propozycji rozwiązań finansowych w obszarze funkcjonowania

podmiotów ekonomii społecznej.

- Przygotowanie propozycji działań w systemie edukacji i szkoleń w obszarze ekonomii społecznej, obejmujących edukację formalną i inną niż formalną.
- Przygotowanie rekomendacji w obszarze promocji i monitoringu wypracowanych rozwiązań.
- Monitorowanie i wsparcie doradcze wdrażania wypracowanych rozwiązań.
- Opiniowanie projektów dokumentów rządowych, projektów strategii i programów krajowych oraz propozycji regulacji unijnych dotyczących ekonomii społecznej.

IV. Działania Zespołu.

W roku 2012 odbyło się jedno posiedzenie plenarne Zespołu.

W dniu 8 października 2012 r. Zespół spotkał się w nowym składzie osobowym, wybranym w wyniku wejścia w życie zarządzenia nr 72 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 września 2012 r., zmieniającego zarządzenie w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej. W skład Zespołu weszli dodatkowo przedstawiciele: Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej. Poszerzona została reprezentacja sektora ekonomii społecznej - po dwóch przedstawicieli wyznaczają: Stała Konferencja Ekonomii Społecznej, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Rada Działalności Pożytku Publicznego, Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy, Krajowa Rada Spółdzielcza, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Związek Pracodawców Przedsiębiorstw Społecznych. Po dwóch przedstawicieli związków zawodowych oraz organizacji pracodawców wyznacza Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Dokonany został wybór zastępców przewodniczącego, którymi zostali: Jarosław Duda, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz Henryk Wujec, reprezentujący w Zespole Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej.

Następnym punktem obrad była prezentacja dorobku grup stałych, funkcjonujących w ramach Zespołu:

- projektu *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*,
- projektu *ustawy o przedsiębiorstwie społecznym*,
- stanu realizacji działań w projekcie *Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej* w ramach Działania 1.4 *Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej* w Priorytecie I *Zatrudnienie i Integracja Społeczna* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego, we współpracy z Grupą ds. Finansowych, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego i Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej,
- koncepcji działań w obszarze edukacji w zakresie ekonomii społecznej.

Członkowie Zespołu omówili projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym. Wśród kwestii najbardziej dyskusyjnych wymieniano zapisy dotyczące Izby Przedsiębiorstw Społecznych, procedury uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego, zakresu usług, jakie

mogą być świadczone przez przedsiębiorstwa społeczne, uprawnień i obowiązków, związanych z nabyciem statusu przedsiębiorstwa społecznego.

Podkreślono konieczność szybkiego zakończenia prac legislacyjnych nad projektem, ze względu na trwające prace nad systemem wsparcia rozwoju ekonomii społecznej w przyszłym okresie programowania 2014-2020, które mają się zakończyć w połowie roku 2013.

Zespół przyjął kierunkowo projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i przekazał go Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej w celu podjęcia prac legislacyjnych nad dokumentem.

Następnie dyskutowano nad przyjęciem projektu *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*, przygotowanego przez Grupę ds. Strategicznych. Zaprezentowany został raport z konsultacji środowiskowych dokumentu, przeprowadzonych za pomocą ankiety on-line. Uwagi, zgłaszane w czasie konsultacji, dotyczyły m. in. diagnozy, planu finansowego, konieczności skonkretyzowania kierunków interwencji.

Ustalono, że Grupa ds. Strategicznych zredaguje dokument, odnosząc się do uwag zgłoszonych w czasie konsultacji. Po zakończeniu prac, Zespół spotka się ponownie, aby omówić zredagowany w wyniku konsultacji projekt i dokonać jego ewentualnego przyjęcia.

Członkowie Zespołu zapoznali się także z informacją na temat Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej, które zaplanowano na 11-12 października 2012 r.

V. Działalność grup stałych.

W ramach Zespołu powołane zostały cztery grupy stałe do spraw:

- strategicznych, zwana dalej „Grupą ds. Strategicznych”,
- prawnych, zwana dalej „Grupą ds. Prawnych”,
- finansowych, zwana dalej „Grupą ds. Finansowych”,
- edukacyjnych, zwana dalej „Grupą ds. Edukacyjnych”.

1. GRUPA DS. STRATEGICZNYCH:

1. Cezary Miżejewski – Przewodniczący Grupy
2. Krzysztof Więckiewicz
3. Ks. Stanisław Słowik
4. Dr Stanisław Mazur
5. Piotr Stronkowski
6. Antoni Sobolewski
7. Izabela Grabowska
8. Tomasz Schimanek
9. Wioletta Wilimska
10. Kamil Wyszowski
11. Beata Matyjaszyk
12. Łukasz Broniszewski

13. Katarzyna Ołdak – Bułanowska
14. Tadeusz Durczok
15. Sławomir Wieteska
16. Krzysztof Herbst
17. Małgorzata Kowalska
18. Katarzyna Sokołowska
19. Agnieszka Kochańska

Grupa pracowała nad przygotowaniem projektu *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*. Planowano, że dokument przyjmie formułę programu rozwoju, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Projekt zakłada wdrożenie szeregu działań, takich jak:

- wspieranie lokalnej samoorganizacji i aktywności obywatelskiej, m. in. poprzez promowanie działań wzajemnościowych i ruchów społecznych, niewymagających formalizacji prawnej; wspieranie innowacji społecznych, animowania i prowadzenia współpracy społecznej, gospodarczej i kulturowej na poziomie lokalnym,
- wspieranie rozwoju usług użyteczności publicznej poprzez ekonomię społeczną, np. organizowanie działań na rzecz powszechnego wdrożenia przez jednostki samorządu terytorialnego tzw. *klauzul społecznych* w zamówieniach publicznych,
- wspieranie rozwoju działań na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez ekonomię społeczną, np. rozwój przedsiębiorstw społecznych, działających w zakresie selektywnego zbierania odpadów, recyklingu i innych usług związanych z utrzymaniem czystości i porządku w gminach,
- wspieranie rozwoju działań na rzecz solidarności pokoleń poprzez ekonomię społeczną, np. wspieranie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw społecznych przez pracowników w wieku przedemerytalnym, jako narzędzia przedłużania aktywności zawodowej oraz wspieranie zatrudnienia starszych pracowników w przedsiębiorstwach społecznych, wykorzystującego ich doświadczenie i kompetencje zawodowe,
- uporządkowanie otoczenia prawnego ekonomii społecznej, m. in. poprzez uchwalenie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym,
- udzielanie wsparcia podmiotom ekonomii społecznej poprzez bezzwrotne i zwrotne instrumenty finansowe,
- świadczenie usług wsparcia ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, w postaci usług animacji lokalnej; usług, zmierzających do inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym szkoleń, doradztwa indywidualnego i grupowego oraz usług wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych,
- wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw na rzecz ekonomii społecznej, m. in. poprzez otwarcie działających klastrów gospodarczych na przedsiębiorstwa społeczne oraz wspieranie rozwoju nowych klastrów z ich udziałem; wspieranie rozwoju franczyzy społecznej, bazującej na lokalnych powiązaniach kooperacyjnych z udziałem przedsiębiorstw społecznych,

- koordynacja polityk publicznych w zakresie ekonomii społecznej na poziomie krajowym i regionalnym,
- samoorganizacja ekonomii społecznej, m. in. poprzez określenie, wspólnie z sektorem ekonomii społecznej, zasad reprezentacji sektora oraz zasad konsultacji z nim realizacji polityk publicznych,
- monitoring ekonomii społecznej, m. in. poprzez systematyczne i bieżące zbieranie dostępnych danych statystycznych i administracyjnych na temat kondycji sektora ekonomii społecznej,
- tworzenie i realizacja ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych kampanii społecznych, informujących o ekonomii społecznej i promujących jej pozytywny wizerunek, we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, w tym organizacja konkursów dla samorządów, realizujących działania na rzecz ekonomii społecznej,
- wspieranie badań i publikacji historycznych dotyczących polskich tradycji ekonomii społecznej,
- wspieranie organizacji wolontariatu, praktyk i staży zawodowych w podmiotach działających w obszarze ekonomii społecznej.

Projekt został poddany wstępnym konsultacjom środowiskowym, które trwały w dniach 8 czerwca – 28 września 2012 r. Raport z konsultacji, przygotowany przez Grupę ds. Strategicznych, jest dostępny na stronie internetowej Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej¹. Podjęto prace redakcyjne, mające na celu uwzględnienie w projekcie dokumentu części z uwag.

2. GRUPA DS. FINANSOWYCH:

1. Dr Irena Herbst – Przewodnicząca Grupy
2. Tadeusz Durczok
3. Krzysztof Margol
4. Przemysław Piechocki
5. Tomasz Sypuła
6. Kamil Wyszowski
7. Izabela Grabowska
8. Dorota Pieńkowska
9. Krzysztof Więckiewicz
10. Joanna Wardzińska
11. Marek Szczepański

Grupa ds. Finansowych brała udział w pracach, mających na celu uruchomienie pilotażowego funduszu pożyczkowego dla przedsiębiorstw społecznych, w projekcie systemowym *Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej* w ramach

---

¹http://www.pozYTEK.gov.pl/files/EKONOMIA%20SPOLECZNA/ZESPOL%20DS%20ES/Raport%20z%20konsultacji_ostateczny.pdf

Działania 1.4 *Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej* w Priorytecie I *Zatrudnienie i Integracja Społeczna* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego i Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej.

Pożyczki dla przedsiębiorstw społecznych udzielane będą do dnia 30 czerwca 2015 r., przez Pośredników Finansowych, wyłonionych dla pięciu makroregionów, obejmujących obszar całego kraju. Metodologia oceny wniosku o pożyczkę składać się będzie z następujących etapów:

- weryfikacja poprawności formalnej wniosku,
- ocena zdolności kredytowej przedsiębiorstwa społecznego oraz rentowności zaplanowanego przedsięwzięcia,
- ocena jakości przedstawionych przez przedsiębiorstwo społeczne zabezpieczeń.

Ustalono następujące parametry pożyczek:

- maksymalna kwota pożyczki: 100 000 zł,
- oprocentowanie: od 25% do 50% stopy redyskonta weksli,
- maksymalny okres spłaty: 60 miesięcy,
- karencja w spłacie kapitału: maksymalnie 6 miesięcy,
- udział pożyczki: do 100% wartości przedsięwzięcia,
- brak prowizji i opłat po stronie przedsiębiorstwa społecznego,
- okres monitoringu: do 31 grudnia 2020 r. (data spłaty ostatniej pożyczki).

Kwota przeznaczona na utworzenie funduszu wynosi 27 429 333,34 zł brutto, kwota przeznaczona na usługi doradztwa dla podmiotów, z którymi zawarte zostaną umowy pożyczki - 400 000 zł brutto.

19 lipca 2012 r. została podpisana umowa o dofinansowanie projektu pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Bank Gospodarstwa Krajowego wszczął postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na wybór Pośredników Finansowych w celu zarządzania Funduszem Pożyczkowym i świadczenia usług doradztwa. Termin składania ofert w przetargu upłynął w dniu 9 listopada 2012 r.

Dr Irena Herbst oraz Tomasz Sypuła, przedstawiciele Grupy ds. Finansowych, reprezentowali Grupę w pracach Komitetu Sterującego w ramach ww. projektu systemowego. Do zadań Komitetu należało m.in.: sformułowanie kryteriów wyboru Pośredników Finansowych oraz określenie katalogu podmiotów uprawnionych do korzystania ze wsparcia pożyczkowego i doradczego w ramach pilotażu.

Grupa ds. Finansowych konsultowała także projekt *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej* i pracowała nad rekomendacjami odnośnie systemu doradztwa dla podmiotów ekonomii społecznej.

Przygotowane zostały ekspertyzy²: *Alternatywne – w stosunku do budżetu państwa i środków unijnych źródła finansowania podmiotów ekonomii społecznej* oraz *Oszacowanie*

---

² Ekspertyzy dostępne są na stronie: <http://www.es.pozytek.gov.pl/>

zapotrzebowania na środki finansowe dla funduszu pożyczkowego dla podmiotów ekonomii społecznej.

3. GRUPA DS. EDUKACYJNYCH:

1. Prof. Ewa Leś – Przewodnicząca Grupy
2. Dr Małgorzata Ołdak
3. Dr Adam Piechowski
4. Agnieszka Pacut
5. Lidia Węsierska
6. Danuta Pusek
7. Szymon Surmacz
8. Adam Markuszewski
9. Judyta Ziętkowska
10. Izabela Grabowska
11. Krzysztof Więckiewicz
12. Marcin Palutko

Z inicjatywy Grupy ds. Edukacyjnych w dniach 4-5 października 2012 r. odbyło się w Warszawie seminarium pt. *EMES members seminar on social enterprise*, z udziałem ekspertów międzynarodowej sieci EMES, zajmującej się badaniami naukowymi w obszarze gospodarki społecznej. Spotkanie organizowane było przez Instytut Spraw Publicznych, we współpracy z Instytutem Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, w ramach projektu systemowego *Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej*, realizowanego w ramach Działania 1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Seminarium poświęcone było wymianie doświadczeń międzynarodowych w obszarze ekonomii społecznej oraz prezentacji wyników badań, prowadzonych przez członków sieci EMES.

Grupa kontynuowała prace nad opracowaniem koncepcji Serii „Ekonomia Społeczna” w ramach Biblioteki Pożytku Publicznego, w ramach której mają być wydane m. in. antologie historycznych i polskich tekstów, poświęconych tematyce ekonomii społecznej. Publikacje służyć będą upowszechnianiu wiedzy w tym zakresie, przekazywane będą m. in. uczestnikom konferencji, seminariów, poświęconych promowaniu idei gospodarki społecznej.

Przygotowany został regulamin konkursu dla dziennikarzy, zaplanowanego na rok 2013³, na najlepszy artykuł dotyczący ekonomii społecznej.

Ponadto członkowie Grupy podjęli prace nad aktualizacją analizy treści w zakresie ekonomii społecznej na wszystkich poziomach kształcenia formalnego w celu weryfikacji, w jakim zakresie treści te wymagają uzupełnienia.

Kolejnym etapem prac ma być stworzenie materiałów – przykładowych scenariuszy lekcji, które nauczyciele mogliby wykorzystać do prowadzenia lekcji na temat ekonomii społecznej, w szczególności w szkołach ponadgimnazjalnych.

---

³ Informacje o konkursie dostępne będą na stronie: <http://www.es.pozytek.gov.pl/>

Grupa planowała również przygotowanie i wdrożenie pilotażowych projektów edukacyjnych w obszarze przedsiębiorczości społecznej w wybranych gimnazjach, na podstawie publikacji pt. *Młody Obywatel*, opracowanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, we współpracy z Grupą, a także zorganizowanie warsztatów w tym zakresie dla uczniów i nauczycieli oraz przygotowanie materiałów dydaktycznych dotyczących pomysłów na biznes społeczny z wykorzystaniem nowych technologii.

Jedną z koncepcji, zaproponowanych przez Grupę, było wydanie publikacji zawierającej teksty poświęcone kooperacji, adresowane do dzieci i młodzieży, takie jak *Bankructwo Małego Dżeka*, autorstwa Janusza Korczaka.

Grupa dyskutowała także o konieczności promowania idei spółdzielczości uczniowskiej.

4. GRUPA DS. PRAWNYCH

- 1) Prof. Hubert Izdebski
- 2) Tomasz Schimanek
- 3) Michał Guć
- 4) Maria Jankowska
- 5) Dr Marek Łukomski
- 6) Dr Joanna Tyrowicz
- 7) Tatiana Hapek
- 8) Joanna Brzozowska
- 9) Cezary Miżejewski
- 10) Krzysztof Więckiewicz
- 11) Piotr Kontkiewicz
- 12) Ilona Gosk – Przewodnicząca Grupy
- 13) Katarzyna Ołdak – Bułanowska
- 14) Kamila Michalik
- 15) Beata Matyjaszczyk
- 16) Łukasz Broniszewski
- 17) Sławomir Wieteska

Grupa kontynuowała prace nad projektem *ustawy o przedsiębiorstwie społecznym*. Zamówiona została ekspertyza dotycząca zapisów projektu w świetle obowiązującego prawa. Grupa szczegółowo dyskutowała kwestie związane z koncepcją funkcjonowania Izby Przedsiębiorstw Społecznych, procedurę nabywania statusu przedsiębiorstwa społecznego, uprawnienia i obowiązki, związane z nabyciem tego statusu, zakres usług, jakie mogą być świadczone przez przedsiębiorstwo społeczne.

Projekt przewiduje m. in. następujące rozwiązania:

- wyróżnienie dwóch obszarów działania przedsiębiorstw społecznych: reintegrację zawodową i społeczną oraz usługi społeczne interesu ogólnego o charakterze nieekonomicznym,
- ustanowienie statusu przedsiębiorstwa społecznego, wskazującego te podmioty, które z uwagi na pełnione funkcje zatrudnieniowe, integracyjne czy też usługowe będą wspierane w postaci korzystania z określonych uprawnień. Z drugiej strony, podobnie, jak ma to miejsce w przypadku statusu organizacji pożytku publicznego, posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiązać się będzie z koniecznością wypełniania określonych obowiązków i spełniania wysokich standardów,
- powołanie Izby Przedsiębiorstw Społecznych, w której wszystkie przedsiębiorstwa społeczne byłyby zrzeszone z mocy prawa. Zadaniem Izby byłoby sprawowanie kontroli nad wypełnianiem przez przedsiębiorstwo społeczne obowiązków określonych w ustawie.

Zespół przyjął kierunkowo projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym na posiedzeniu w dniu 8 października 2012 r. i przekazał go Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej w celu podjęcia prac legislacyjnych nad dokumentem.

VI. Informacje dodatkowe:

W roku 2012 prowadzono działania zmierzające do przedłużenia okresu realizacji projektu systemowego pn. *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*, w ramach którego finansowane są działania związane z funkcjonowaniem Zespołu. Nowy wniosek o dofinansowanie projektu został zatwierdzony w dniu 15 czerwca 2012 r.

Równolegle trwały prace nad nowelizacją przedmiotowego zarządzenia. Z inicjatywą wprowadzenia zmian wystąpili członkowie Zespołu, reprezentujący sektor ekonomii społecznej, bazując na dotychczasowych doświadczeniach funkcjonowania Zespołu. W dniu 6 września 2012 r. weszło w życie zarządzenie nr 72 Prezesa Rady Ministrów zmieniające zarządzenie w sprawie Zespołu do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Najistotniejsze zmiany, obok poszerzenia składu Zespołu, to:

- poszerzenie kompetencji Zespołu o zadania, dotyczące monitorowania i wsparcia doradczego wdrażania wypracowanych rozwiązań, a także opiniowania projektów dokumentów rządowych, projektów strategii i programów krajowych oraz propozycji regulacji unijnych dotyczących ekonomii społecznej,
- wskazanie na przewodniczącego Zespołu ministra właściwego do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego. Wybieranych będzie ponadto dwóch zastępców przewodniczącego: jeden z administracji publicznej, wskazany przez przewodniczącego Zespołu i jeden, wybrany spośród swego grona przez członków reprezentujących podmioty spoza sektora administracji publicznej,
- zmniejszenie liczby osób, na których wniosek może być zwołane posiedzenie Zespołu, z połowy do jednej trzeciej składu,
- udostępnianie opinii publicznej corocznych sprawozdań i protokołów z prac Zespołu.